

ISKRA

Przebieg tygodnia wynosi: Z przesyłką pocztową i odnośnikiem rocznie rub. 7.20— półrocznie rub. 3.60— kwartalnie 1.80— miesięcznie 60 kop. Cena numeru pojedynczego — 6 groszy

Redakcja zastąpić można od 12 do 1 ej w godzinie 1 od 6 ej do 8 ej wieczorem.— Redakcja otwarta dzień i noc. — Recepty i ogłoszenia nadawanych redakcja nie zwraca.

ODDZIAŁY WŁASNE:

w Będzinie, ul. Słowiańska № 9. Telefon: 184. w Dąbrowie ul. Klubowa w Strzegomiu, Głogówku, Zawierciu, Pogoń, Świątek. — Tamże przyjmują prenumeratę „Iskry” i ogłoszenia.

Cena ogłoszeń: na 1-iej stronie za wiersz poligraficzny 60 kop., na III-iej stronie 30 kop., na stronie 4-iej — 20 kop. Nadawane za wiersz garbontowy — 1 rub. Drobne ogłoszenia po 3 kop. za wyraz. Załączenia 3 rub. od tysiąca.

Redakcja i Administracja mieszczą się po ul. 3 przy ul. Krzywiej w Sosnowcu. Telefon № 293. — Skrzynka pocztowa 182

Adres dystrybutorów i depozyt „Iskra” Sosnowiec

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY I LITERACKI

wychodzi codziennie nie wyłączając świąt — pod kierunkiem W. Monsiorskiego.

**Z powodu wojny
WYPRZEDAŻ o 50% taniej
cen zwykłych**

Ubiórów męskich i damskich,
Palta — Jesionki — Futra,
Kołnierze, mufki, karakuly
oraz towary angielskie i krajowe.

Sz. Fürstenberg
Będzin, Sławkowska 44.

WOJNA EUROPEJSKA.

Telegramy.

Położenie na placach boju.
BERLIN, 24 IX (B. T. W.). Komunikat urzędowy głównej kwatery wojskowej, wydany 24 przed południem, donosi: **Walki nad kanałami Isery i Iperu stają się nadzwyczaj zaciętymi.** Na północy udało się wojskom niemieckim przeorsować przejście przez kanał. Na wschód od Iperu i na zachód południowy od Lille Niemcy posuwają się nadal wśród ustawicznej walki. Okręty angielskie bezceowo ostrzeliwały wczoraj Ostendę. W lasach argońskich wojska niemieckie posuwają się również naprzód. Zdobyto tam wiele karabinów maszynowych i wzięto sporo pocisków. Dwa samoloty francuskie zostały uszkodzone strzałami. Na północ od Toul pod Offrey, francuzi prosili o chwilowe zawieszenie broni celu pogrzebania olbrzymiej liczby zwłok, leżących przed ich frontem i pozbięcia rannych. Na zachód od Augustowa francuzi ponowili ataki, które zakończyły się niepowodzeniem.

Wojna na morzu.
Bitwa pod Nieuport.
KOPENHAGA, 24 IX. „Politiken” donosi z Londynu:

„Korespondent „Daily Chronicle” donosi z Sluys, że pomiędzy Nieuport a Ostendą trwa zacięta bitwa. Eskadra francuska pomaga angielskiej. Armia francuska i belgijska dokazują cudów waleczności, by przeszkodzić przejściu Niemców przez kanał Isery. Tamy przerwano. Poprzez dzień już rozmokła ziemia jest obecnie zupełnie zalana.

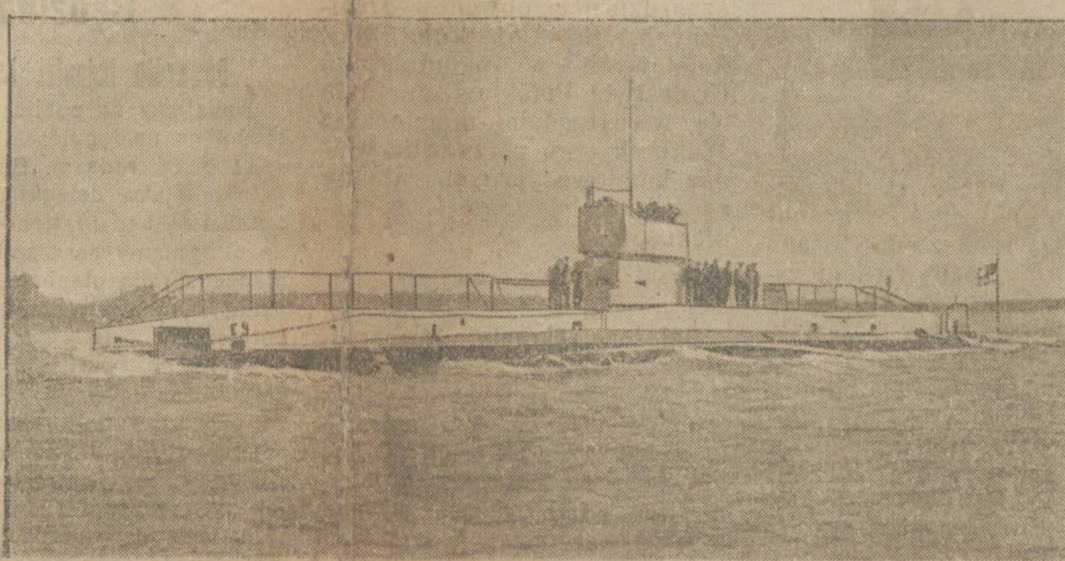
MEDJOLAN, 24 IX. Donoszają tutaj, że walki na północy Francji trwają. Niemcy otrzymali znaczne posiłki i walczą na trzy fronty. Nawet jazda została spieszona i walczą w okopach. Belgowie stoją pod Dixmuiden, Anglii i Francuzi zajmują stanowisko w kierunku Menin.

Pomiędzy Menin a Armentières front bitwy ciągnie się wzdłuż rzeki Lys. Miasto Lille znacznie ucierpiało od ognia działowego.

21 generałów francuskich poległo.
BERN, 23 IX. „Bund” donosi, że wojna zebrała wśród generałów francuskich krwawą żniwo. Dotychczas zginęło 21 generałów.

Wojna z Rosją.
Przygotowania do ostrzeliwania twierdzy warszawskiej ukończone.
WIENIĘ. „Reichspost” otrzymuje wiadomość z Berlina, że walki pod Warszawą poczyniły takie postępy, iż ukończono już wszelkie przygotowania celem ostrzeliwania fortów warszawskich.

Łódź podwodna angielska „E 3”.

Łódź podwodna angielska „E 3” pojawiła się w jednym z portów niemieckich morza Północnego w celu zaatakowania stojących tam okrętów, lecz została w porę wykryta i zniszczona. Łodzie tego typu zostały zbudowane w roku 1912. Wypierają one 710 ton wo-

Wielka bitwa pomiędzy Łowiczem a Skierniewicami.

ŁÓDŹ. W „Rozwoju” łódzkim z dnia 23 b. m. czytamy: „Jak informują osoby przybyłe z okolic Łowicza i Skierniewic, na linii tej wre od kilku dni wielka zacięta bitwa pomiędzy wojskami rosyjskimi i niemieckimi”. Huk armat słychać w promieniu kilkumilowym. Z obydwoch stron wyliczają niezmierną ilość zabitych i rannych. Ranni żołnierze niemieccy przewożeni są na samochodach i wozach do Kuluszek, skąd kolejają ewakuowani są do dalszych okolic.”

Rozczarowanie Francji.

Paryska gazeta „Liberte” w artykule wstępnym omawia położenie obecne i powiada między innymi: „Gdy pragnąca pokoju Francja postanowiła wojnę, znała dokładnie swoje siły militarne i pozwoliła się nakłonić do wojny jedynie pod warunkiem i w tej nadziei, że jej sojusznicy w zupełności spełnią obowiązki sojusznicze. Rosja dotychczas jednak co najmniej unikała spełnienia tych obowiązków, gdy w interesie Serbji, aby odciągnąć od granicy serbskiej przewagę austriacką, całą siłą rzuciła się na Austro-Węgry. Rosja byt Francji podporządkowała interesom pokrewnych jej serbów. Gdyby Rosja w najkrótszym czasie nie spełniła w zupełności swych obowiązków sojuszniczych, wówczas musielibyśmy uważać nasz sojusz za zerwany.”

Jest grzechem śmiertelnym, że rząd francuski w takich warunkach pod wpływem Anglii zgodził się na umowę o wspólnym zawarciu pokoju. Przez to rząd narodowi francuskiemu odebrał możliwość wycofania się z honorem z tej akcji, a Rosja i Anglia zamiast czynów, dotychczas dają tylko przyrzeczenia, sądząc, że w ten sposób spełniają obowiązki sojusznicze.”

KRONIKA WOJENNA.

Demonstracje w Piotrogradzie.
Gazeta „Politiken” donosi z Piotrogradu: Skutkiem ogłoszenia o klęskach wojska rosyjskiego w Prusach Wschodnich w niedzielę na Newskim Prospekcie odbywały się demonstracje, które rozproszyła policja.

Wysyłka własnych poddanych.

Rząd rosyjski wysłał z Warszawy wszystkich poddanych Niemców, którzy przyjęli poddaństwo rosyjskie w okresie 1900 — 1914 roku do wewnętrznych gubernji Rosji.

Przytomny żołnierz.

Pisma wiedeńskie donoszą o niezwykłej przytomności pewnego żołnierza wiedeńskiego pułku „Deutschmeisterów”. Przez sześć godzin leżał ów żołnierz w rowie strzelniczym i z flegmą celował do czapek moskiewskich, nawet nie czuł, że miał przestrelaną kilka razy lewą rękę. Dopiero kartacz zmusił go do powstania. Z ręki lewej nie wiele mu pozostało. Jego koledzy poszli do ataku. Nie miał w koło siebie nikogo. Nie stracił wszakże animuszu. Z tornistra wyjął nożyczki, bandaż i chustkę do nosa, ścisnął z pomocą zębów

Oszuści wojenni. Nowy typ przestępców.

Jednym z dodatków zjawisk towarzyszących wybuchowi wojny było zmniejszenie się liczby przestępców w całym państwie niemieckim. Od dnia mobilizacji zmniejszył się charakterystycznie napływ doniesień, wpływających do policji, nie trwało to jednak zbyt długo. Wkrótce potem policja zaczęła otrzymywać coraz więcej doniesień o różnych oszustwach, a jak się okazało, zaczął się wytwarzać osobny typ przestępców t. zw. „oszustów wojennych”. W związkach dobroczynnych i różnych stowarzyszeniach zjawiają się elegancko ubrane damy, które podając się za żony wpływowych obywateli, proszą by dano im poświadczenia, uprawniające do zbiórki na cele publiczne na ulicach i w kawiarniach. Otrzymawszy stosowny dokument, zbierają datki bardzo gorliwie, ale dla siebie. Mężczyźni, rekrutujący się z mełków wielkomięskich, postępując się sfałszowanymi papierami — obehodzą w mundurach wojskowych sklepy i proszą o ofary dla pałków, w których rzekomo służą. Na ulicach spotyka się też różne indywidua, adające zbierców z Prus Wschodnich, którzy mieli stracić rzekomo całe swe majątki podczas najazdu Rosjan. W strojach pielęgniarek czerwonego krzyża zjawiają się oszustki a samotnych kobiet, odnajmujących pokoje kawalerskie i zajmują je w imieniu czerwonego krzyża dla rannych oficerów. Przy tej sposobności pod tym lub owym pozorem, zaciągają pożyczki a łatwowiernych, lub korzystając z niedopatrzności, kradną, co im pod rękę wpadnie. Wśród oszustek znaczny procent stanowią służące, wydalone z obowiązków z powodu wojny.

Po upadku Antwerpji.

Strasne dzieło zniszczenia, dokonane przez niemieckie pociski z dział 42-centymetrowych, przedstawiają wszystkie forty Antwerpji. Rycina nasza przedstawia wnętrze fortu Erbrandt po bombardowaniu. Fort ten leży na północ od twierdzy. Działo forteczne, które widać na pierwszym planie ryciny, zostało siłą wybuchu olbrzymiego pocisku wyrzucone z fortu i przeniesione za fosę, aż ku wejściu do reduuty.

Przełomowy wynalazek w dziedzinie sztuki wojennej.

Sila i odwaga osobista, które były dawniej najważniejszymi czynnikami w sztuce wojennej, ustępują obecnie na plan coraz dalszy. Dzięki ciąglej wynalazczości inżynierów prowadzenie wojny staje się coraz bardziej mechaniczne. Jednym z najnowszych wynalazków w technice wojennej jest użycie maszyn lub automatów.

Rycina nasza przedstawia próbę takiego podstawnienia. Wyobraża ona „granat minierski”, który jest samostannie bez pomocy żołnie-

tycznego w Królestwie Polskim, i pisze:

Niemiecka administracja dla okupowanego obszaru w Królestwie Polskim wobec rozciągniętości kraju, rozszerza się znacząco. Naczelnikiem administracyjnym został mianowany hr. v. Merveldt z Monasteru; następnie do zarządu cywilnego powołano dotychczas landratów: Wellenkampa z Raciborza, d-ra v. Kriesa, członka rady państwa, Burescha z Inowrocławia, Hahna z Krotoszyńska, d-ra v. Lückena z Zellerfeld, hr. v. Wartensleben z Lagowa, obw. Frankfurt n. O., hr. Clairon d'Haussonville z Landsbergu n. W., radcę sądu krajowego Schultza z Bydgoszczy, tajnego radcę rządowego Peistla z królewskiego urzędu w Magdeburgu, właściciela dóbr, pozastawusowego asesora rządowego v. Oppen z Dannenwalde i radcę rządowego pozastawusowego Rojähna z Niższego Waldenburga. Do zarządu wcielono jak dotychczas dziesięć obwodów granicznych. Również kilka linii kolejowych w południowym Królestwie Polskiem znajduje się w zarządzie niemieckim. Wskutek tego ustanowiła władza kolejowa urzędy zarządu kolejowego i mechanicznego.

Odłożone zebranie. Naznaczony na wczoraj w Sosnowcu wiec polskiej organizacji narodowej z powodów organizacyjnych niezależnych odbyć się nie mógł. O nowym zebraniu nastąpią zawładnienia. Karty wstępu, wydane na wiec wczorajszy, będą ważne na zebranie następne.

Dla głodnych. W tygodniu bieżącym, przy fabryce Huczyskiego w Sosnowcu zostanie otwarta bezpłatna kuchnia dla biednych dzieci robotników tej fabryki. Dotąd zapisało się z górą 50 rodzin. Wydatki na utrzymanie bezpłatnej kuchni ponosi fabryka.

Z przemysłu. W celu dania zarobku choć pewnej części pozbawionym pracy robotnikom, zarząd fabryki Huczyskiego prowadzi roboty przy tynkowaniu domów, porządkowaniu, regulacji Przemysłu itp. Przy tych robotach pracuje około 200 robotników na zmiany. Oprócz tego, fabryka Huczyskiego utrzymuje cały personel biurowy, placąc potowę pensji i zobowiązała się do tego do 1 marca r. przyszłego.

Sprzedż kartofli. Dwór sielecki Tow. hr. Renard w Sielcu w celu przyjęcia z pomocą tutejszej ludności sprzedaje kartofle po cenie 3 rb. za korzec z dostawą do domów, gdy tymczasem przekupnie sprzedawali kartofle po 5 rb. za korzec bez dostawy. Dotychczas dwór sielecki sprzedał z górą 1000 korcy kartofli.

Z sekcji rozdawnictwa odzież. Pani Grubertowa i Stecka, które podjęły się zbierania ofiar w naturze i pieniądzu na korzyść obu sekcji rozdawnictwa odzież: sosnowieckiej i sieleckiej, złożyły do kasy sekcji sosnowieckiej 21 rb. 50 kop. zebrane w fabryce Deichsla. Na ręce p. Steckiej złożono 18 rb. 40 kop. z kop. Milowice.

Prócz tego panie te, złożyły w rozdawnictwie, zebrana odzież i obuwie, — za co zarząd składa serdeczne podziękowanie ofiarodawcom oraz paniom, zbierającym ofiary. Zarząd prosi w swoim i ich imieniu o nadsyłanie odzieży wprost do rozdawnictwa ul. Starososnow. № 2 w niedzielę i czwartki między 3 i 5-tą p. p., do ochronek przy kościełku można ochronek i w każdej porze, nadmienając lub z kartką, że na rozdawnictwo odzieży, dla pani Grubertowej fabryka Deichsla, — dla Sielca — rozdawnictwo odzieży kop. Ludwik.

Niemiecka administracja w Królestwie Polskim. Z powodu trudności dostania koni, panie nie mogą zbierać po domach ofiar, a Sosnowiec zbyt jest wielki, aby parę osób mogło to uskutecznić pieszko.

Ofiara. Na rzecz sekcji pomocy dla głodnych przy Tow. dobroczynności złożyła bezpo-

średnio p. Mrokwiska zamiast kwiatów na grób rb. 3.

Na roboty do Prus. W dalszym ciągu, prawie codziennie wychodzi po kilkudziesiąt robotników z Sosnowca do robót w Prusach. Robotników prowadzi zawsze agenci niemieccy. Angażują oni robotników do tamtejszych kopalń i fabryk, obiecując płacę od 3 do 6 marek dziennie. Jak z tego można wnioskować, dotąd wszystkie fabryki i kopalnie w Niemczech są czynne bez przerwy. Po kilkutygodniowej pracy w Prusach, robotnicy tujejsi, którzy powrócili chwilowo, przywieźli z sobą po kilkadziesiąt rubli oszczędności.

Przeniesienie dzielnic. Z dn. 24 b. m. dzielnica VII została przeniesiona z Ryskiej № 1 do lokalu przy ul. Orlej № 22.

Przepisy chodzenia po ulicy. Władze wydały polecenie by przechodnie, idąc po ulicy, trzy mali się bezwzględnie prawej strony chodnika.

Z Będzina.

Do ogółu ludności Zagłębia.

Podajemy do publicznej wiadomości co następuje:

11 b. m. rada m. Będzina dała nam — jako delegatom od robotników będzińskich — obietnicę, że otrzymamy na piśmie motywy, dlaczego rada nie chce przyjąć w skład swój 6 przedstawicieli robotniczych.

19 b. m. w liście otwartym umieszczonym w № 277 „Iskry”, 21 przedstawicieli robotników fabryk będzińskich i poszczególnych zawodów przypomnieli radzie o jej przyrzeczeniu z dn. 11 bm.

Do dnia dzisiejszego nie otrzymaliśmy od rady będzińskiej ani publicznej, ani też osobistej odpowiedzi.

Roman Połczyński,
Piotr Kula,
Tadeusz Mucha,
Aleksander Dudek,
Jan Juszczyk,
Jan Kopeć.

Drożyna nafty. Wczoraj za litr nafty żądano 40 kopiejek. Z tego powodu wiele mieszkań biedniejszej klasy ludności wcale wieczorami nie bywa oświetlanych.

Pijaństwo w Będzinie. pomimo ogólnej nęczy, przybiera zastraszające rozmiary. Niema dnia, by kilku pijanych nie zatrzymano i osadzono w areszcie do wytrzeźwienia.

Codziennie również straż obywatelska zatrzymuje w przemykach z Prus okwitów w pęczkach i przylapuje sprzedających wódkę w piwiarniach i szynkach. Winni oddawani są pod sąd obywatelski.

Napad. Wczoraj o godz. 1 w nocy, stróż w domu Berlacha, wyszedłszy na dwór, zauważył stojących 4 ludzi. Na pytanie „kto to”, otrzymał odpowiedź „swoi”. Nie zadawając się tą lakoniczną odpowiedzią, stróż nie spodziewany został uderzony żelazem w głowę tak silnie, że zbroczony krwią upadł na ziemię, a bandyta tymczasem uciekł przez mur na sąsiednią posesję, a stamtąd przez tor kolejowy w pola. Na krzyk zranionego stróża zbiegła się milicja, która w tej chwili urządziła pościg, lecz bezskutecznie.

Zranionego ciężko stróża odprawiono do szpitala.

Złodzieje ci przed paru dniami wykradli z tego samego podwórza 6 gęsi należących do p. Zachertowej, a wczoraj wykradzono z piwnicy kilka butelek wina.

Sędztwo w toku.

Drobnym ogniem. Przedwczoraj, w domu Hampla, przy ul. Słowiańskiej powstał pożar. Spaliła się część budynku na strychu. Straty nieznaczne. Pożar ugasili miejscowi strażacy.

Kradzież drutu. W tych dniach, na kopalni „Klimontów” niewiadomi złodzieje skradli 700 metrów drutu miedzianego, izolowanego.

Ranni jeńcy francuscy.

W Berlinie urządzoano szpital dla rannych jeńców francuskich, nazwany „Neue Welt”. W szpitalu tym ranni jeńcy znajdują opiekę, równie troskliwą, jak ranni żołnierze niemieccy. Lekarze francuscy, którzy mieli się dostali do niewoli niemieckiej, są internowani w tym

szpitalu, by mogli pomagać lekarzom niemieckim w pielęgnowaniu rannych swych żołnierzy. Rycina nasza przedstawia wnętrze sali szpitala w chwili, gdy lekarze niemiecki i francuski sprawdzają chorych w celu sprawdzenia stanu ich zdrowia.

Z Dąbrowy.

Broń. Komenda niemiecka podaje do wiadomości mieszkańców, że broń palna lub też odłamki, znalezione i okolicach, a należące do armii niemieckiej, mianowicie: gilzy mostężne, koszyki od granatów, broń palną, broń poboczną, koszyki od kartaczy, mają być złożone u najbliższego naczelnika stacji lub w etapowej komendanturze. Za dostarczenie wyżej wymienionych rzeczy każdy będzie wynagrodzony przez wspomniane urzędy.

Szczepienie ospdy. Wobec powstania się epidemii ospy, rodzice obowiązani są szczepić dzieci, które jeszcze nie były szczepione, lub którym ospa się nie przyjęła.

Powinni też szczepić się wszyscy ci, którzy od siedmiu lat nie byli szczepieni, bez względu na wiek. Szczepienie odbywać się będzie w ambulatorjach fabrycznych trzy razy tygodniowo, t. j. w poniedziałki, środy i piątki, od godziny 2 do 4 po południu.

Wieści z kraju.

Z Piotrkowa.

Do Piotrkowa przywieziono z zagranicy 40 skrzyń cukru. Cukier ten częściowo przeznaczony jest na potrzeby wojska.

Z Łodzi.

(Wiadomości ponizsze czerpiemy z „Rozwoju” z dnia 23 b. m.)

Administracja niemiecka. Według otrzymanych z wiarogodnego źródła wiadomości, administracja funkcyjowa niemiecka w Łodzi usiłowała nie będzie do marca roku przyszłego. Od daty tej wprowadzona zostanie administracja cywilna. O ile z miejscowych obywateli nie zechce nikt przyjąć obowiązków urzędniczych administracyjnych, stanowiska te będą obsadzone przez urzędników państwowych.

Ofiary wojny. Osoby, którym nie udało się przedostać przez kordon wojskowy z Łodzi do Warszawy, komunikują po powrocie, iż wielu śmiarków, usiłujących się przedostać przez podwójne linie wojsk nieprzyjacielskich, zuchwałstwo swe przypłaciło życiem. Niektórzy z nich zostali zastrzeleni przez wartowników, inni aresztowani pod zarzutem szpiegostwa i oddani pod sąd polowy.

Własność prywatna. Komendant miasta oświadczył przedstawicielom miasta, że wydal surowe rozporządzenie o szanowaniu własności prywatnej i przeciwno winnym przekroczenia tych przepisów stosować będzie jaknajsurowsze kary.

Sekcja sanitarno-lekarska. Przewodzącym komitecie obywatelskim zorganizowano sekcję sanitarno-lekarską, która ma za zadanie opiekę nad szpitalami i instytucjami sanitarnymi i dobroczynnymi miasta. Niezamożnych chorych miejskich kwalifikuje się do szpitali na podstawie kartek lekarzy sanitarnych.

W sprawie wywozu towarów. Następujące towary, podlegające ścisłej kontroli przy wywozie z Łodzi, mianowicie: wszelkie artykuły spożywcze, materiały opalowe, mydło oraz materiały służące do jego fabrykacji. Wywóz towarów manufakturowych oraz galanterji nie podlega żadnym ograniczeniom.

Dr. Paweł Broniałowski
Częstochowa. Nowy Rynek 3
Tel. 108 i 34.

Choroby skórne i włosów, płacem wenerologicznym i Kosmetyka lekarska
Przyjmuje od 9 — rano i od 3 — 8 po południu. Paniec od 2 — 4 po południu. Stosunek do lekarza wstrzykiwaniec SALWARSANU (Hata 606 914) i badanie krwi

Drobne ogłoszenia.

Wyprzedaj taniej ceny kosztu magazynu Molickiego, Sosnowiec.

Poszukuję się zdolnego pułkownika do gremplu, znajomości wyrobu pułkownika, zgłaszać się J. Pałusiński, na Sroduli.

Kapustę białą w główkach, kapuście kiszoną, kapuście na beczki i pudry, dla sprzedawców hurtowa, poleca ogród handlowy J. Sobotka, Wiejska 10.

Z powodu nienormalnych czasów, Łaznia Mikolajewska № 6 zniżyła ceny niektórych wanien na 25 kop.

UWAGA: w piątki i w soboty 30 kop. Łaznia ogólna czynna tyko w piątki.

Z powodu święta.

Zbliża się święto zmarłych. W wigilję dnia zadusznego cmentarze jaśnieją w powodzi światła, groby przystrojają się w kwiecie i wieniec. Jest w tej uroczystości bardzo wiele uroku poezji rodzimej i umiłowania pamięci tych, co już odeszli.

Wszak ten tylko nie dba o groby, kto w nich cząstkę swej duszy nie złożył.

Jaśnieją też groby co roku. Jedne wykwiitnie przystrojone w kwiaty i wieniec sztuczne, uwite z całem znawstwem zasad zdobnictwa, inne przybrane w niedźmiernie skłcone wianki z nieśmiertelników.

Jedne giną w powodzi światła różnokolorowych, inne rozblyskają mdłym światelkiem lojówki.

Na co kogo stać. Prochy zmarłych to rzecz święta.

Ale są chwile, gdy największe uroczystości ustąpić muszą przed wielkością chwili.

Chwila obecna, czas kłęski i nadziei, zmusza nas do uczczenia pamięci drogich nam zmarłych w inny, odmienny sposób.

Dzisiaj nam nie wolno wydawać grosza na światło i kwiaty.

Dzisiaj, gdy ludzie padają z głodu i wycieńczenia na ulicy, nie wolno nam marnotrawić pieniędzy i pusz-

czać ich z dymem kadzidel cmentarnych, bo pieniądze te potrzebne do podtrzymania istnień ludzkich, gasnących w nędzy.

W tej chwili tworzy się rzecz wielka: — Byt własny narodowy.

Byt ten musi być stworzony za cenę być najwyższych, wysiłków tytanicznych.

I nie wolno nikomu zasklepić się we wspomnieniach osobistych, w przeszłości rodzinnej.

Do pracy dla niezależności powinni stanąć wszyscy bez wyjątków.

Ci, co nie mogą iść, by zanieść życie w ofierze, niech niosą do wspólnej skarbnicy grosz wdolny.

Więcej uczcijmy pamięć zmarłych przez wzniesienie uczuć do tego napięcia, jakiego ważność chwili od nas wymaga.

Niech każdy wspomni, że gdyby tych drogich zmarłych zapytał, co czynić ma, otrzymałby jedną tylko odpowiedź:

„Dbaj, by ta ziemia, która nas w objęcia wzięła, była naszą własną, wolną ziemią. By żaden jej niegniół ciężar.”

(r.)

Niemiecka administracja w Królestwie Polskim.

„Berliner Tageblatt” w № 530 z 18 października podaje wiadomość o ustanowieniu nowego cywilnego zarządu poli-